

TETT PÅ

Kari Toverud Jensen

Hvem: Kari Toverud Jensen

Alder: 50 år

Utdanning: Sykepleieviter med doktorgrad i pedagogikk

Yrke: Dekan for sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo

Hvorfor: Fordi hun leder Norges største sykepleierutdanning

Ingen typisk sykepleier

Kari Toverud Jensen er mer opptatt av å bygge broer enn å tette gapet mellom teori og praksis.

Tekst **Susanne Dietrichson** Foto **Erik M. Sundt**

«Ikke alle skal bli sykepleiere.»

Det er ikke vanskelig å finne døren til Kari Toverud Jensens kontor. Store, fargerike bokstaver: «KARI DEKAN», viser vei. Jensen forklarer at de nylig ble hengt opp av kollegaene da hun feiret bursdag.

Hun forbereder oss med hes røst på at det kan bli en del hosting. Og mye latter. I sin tid skrev hun hovedoppgave om humor som verktøy, om sykepleieres bruk av humor i samtale med personer med demens. Og hun mener generelt at latter og moro fortjener stor plass i hverdagen.

Jensen kan saktens trenge sitt gode humør. Undersøkelsen «Avgangsstudenten» fra 2009 avdekker misfornøyde sykepleierstudenter ved Høgskolen i Oslo og rapporterer at 37 prosent vurderte å slutte i løpet av utdanningen. Mye av misnøyen blant sykepleierstudentene synes å bunne i det samme, nemlig at høyskolen tar inn for mange studenter. Det er for få gode og relevante praksisplasser, for få og små undervisningslokaler og for store grupper på øvelsesposten.

– Er du enig i at dere tar inn for mange studenter?

– Vi er nødt til å kalkulere med frafall. Noen faller fra i starten fordi de ikke vet helt hva de vil. Ikke alle skal bli sykepleiere, og det er viktig at de som oppdager underveis at faget ikke passer for dem blir støttet i denne beslutningen. Andre faller fra fordi de ikke består eksamen. Jeg vil også legge til at det er et samfunnskrav å ta inn flere studenter på grunn av økt behov for sykepleiere.

«Noen ganger kan jeg få følelsen av å miste kontroll, og da får jeg litt panikk.»

Jensen forteller at undervisningslokalene blir bedre høsten 2011. Da flytter hele avdelingen ned i den gamle patologibygningen i Pilestredet park; Andrea Arntzens hus.

– Hva anser du som dine viktigste arbeidsoppgaver?

– Å tenke strategisk rundt utdanningen. Skjømte samfunnsmandatet. Og være et bindeledd mellom departementet og høyskolen og mellom høyskolestyret og avdelingen, begynner Jensen.

Hun reiser seg og henter en bunke notater fra skrivebordet.

– Målet med å drive en høyskole er at utdanningen og forskningen skal bli best mulig. Min jobb er å legge føringer for både utdanning og forskning, tenke strategisk rundt den, sørge for at den blir fremragende. Jeg må være tydelig, gå foran, men også være samlende. En viktig del av jobben min er å være buffer og en god samtalepartner for studielederne. De er hjørnesteinene i utdanningen. Jeg skal støtte dem, men også utfordre og stille krav.

Jensens kontor er romslig og ligger tett på campus ved Høgskolen i Oslo. Møtebordet er stort og svart. Midt på bordet står en bolle med steiner.

– Jeg er veldig glad i steiner og pleier å ta dem med meg hjem fra reiser, smiler Jensen og holder fram en stor hvit stein.

– Ser du at denne ligner på en gris? Og dette er en høne, ler hun.

Mange av steinene er fra Danmark. Årets flotteste steinfunn fikk hun dessverre ikke med seg hjem, den var for tung å frakte på sykkel.

SER VI PÅ SYKEPLEIERUTDANNINGENS nære historie, kan det se ut som om evnen til å lede omorganiseringer er en påkrevd egenskap for dekanen. I 1994 ble tre sykepleierutdanninger (Aker-, Ullevål- og Statens Sykepleierhøgskole) slått sammen til en utdanning under Høgskolen i Oslo. I 2002 ble hele utdanningen flyttet til Bislett. I 2010 ble det gjennomført en faglig omorganisering av studielederområdene. Neste store omorganisering er en mulig sammenslåing av sykepleierutdanningene ved Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus.

– Bakgrunnen for omorganiseringen av studielederområdene var å styrke forholdet mellom utdanning, fagutvikling og forskning fordi lærere som jobber med samme tema samles på tvers av utdanningsnivå, forteller Jensen.

Tidligere hadde studielederne ansvar for hvert sitt årstrinn. Nå leder fire studieledere hvert sitt parallelle bachelorløp, i tillegg til master- eller videreutdanning, etterutdanninger og kurs, og Fou (Forskning og utvikling). Jensen mener det er bedre for studentene å forholde seg til én studieleder gjennom hele bachelorutdanningen. I tillegg kan de lettere dra vekslers på studenter på andre nivåer under samme studieprogram.

– Hvordan har de ansatte reagert på omorganiseringen?

– Jeg synes endringene stort sett har blitt positivt mottatt. Det er klart at det har vært motstand og skepsis, det skal det jo være. Men de aller fleste har sett at det er behov for endringer. I tillegg gjorde vi et svært grundig og godt forarbeid.

HUN MENER DET VILLE VÆRE RART om endringer ikke ble møtt med det hun kaller sunn skepsis ved en utdanning som har så lange tradisjoner som sykepleierutdanningen. Som lillesøster til tre eldre brødre er hun dessuten ikke redd for uenighet.

– Jeg liker temperatur, folk skal ha mulighet til å uttrykke hva de mener. Jeg tror heller ingen er i tvil om hva jeg mener. Da må jeg også tåle det samme fra andre, ler hun.

– Dine nærmeste kollegaer beskriver deg som åpen, modig, redelig og inkluderende. Du skal også være god på å vise tillit. Kjenner du deg igjen i denne beskrivelsen?

– Ja, jeg er en åpen person, og selv om jeg har et stort behov for kontroll er jeg ikke detaljstyrende. Jeg stoler på at andre gjør jobben sin. Noen ganger kan jeg få følelsen av å miste kontroll, og da får jeg litt panikk. Jeg kaller sammen til møte med mine nærmeste medarbeidere og sier: «dette må vi snakke om, for min skyld!»

Mer latter.

Også mine tre barn har nok fått føle mitt behov for kontroll, selv om jeg har slakket litt på grepet med tredjemann.

– Du har et stort arbeidsområde. Hvilke områder prioriterer du høyest?

– Jeg er opptatt av studentene. Og av utdanning og forskning. Det kan være noen mener jeg ikke verdsetter lærerne nok, men det gjør jeg virkelig. Jeg ser at lærerne våre er engasjerte og at de er opptatt av studentenes fokus. Det kan likevel hende de opplever at jeg ikke alltid ser den enkelte lærers bidrag inn i utdanningen.

Selv er Jensen sykepleieviter med doktorgrad i pedagogikk.

– Jeg interesserer meg for hvordan studentene lærer, og jeg mener at de selv må delta aktivt i egen læring. Teori er næring for å forstå praksis, men studentene må gjøre sine erfaringer og trekke egne slutninger under læringen. Jeg har ingen tro på at lærerne gir studentene kunnskapen inn med teskje.

SYKEPLEIERUTDANNINGEN har vært gjenstand for hard kritikk i to nye bokutgivelser. Den amerikanske professoren Patricia Benner har stått i spissen for en grundig evaluering av den amerikanske sykepleierutdanningen og slått fast at det kreves omfattende reformer. Her hjemme har professor Kåre Heggen skrevet boka «Kvalifisering for profesjonsutøvelse» der det kommer frem at sykepleierstudenter er mer kritiske til utdanningen enn sosialarbeiderstudenter og lærerstudenter.

– Hva tenker du om at sykepleierstudentene er så misfornøyde?

– Jeg er klar over at sykepleiere i større grad enn andre yrkesgrupper opplever at de er usikre på sin praktiske kompetanse når de skal ut i jobb etter endt utdanning. Men hva er det som gir praktisk kompetanse? Det er ikke sikkert det er behov for mer praksisstudier, men kanskje en annerledes form for praksisstudier? Medisinerstudenter får et sterkere teoretisk fundament, men er mer fornøyde. Kanskje sykepleierstudenter trenger mer teori som gir et bedre verktøy til å handle i praksis?

– Ifølge Bård Nylund, studentleder i NSF opplever sykepleierstudentene ved Høgskolen i Oslo at de ikke får god nok veiledning i praksis fra lærerne på skolen. Er du enig i denne kritikken?

– Jeg er ikke så sikker på om veiledningen i praksis i så stor grad skal skje gjennom våre lærere. Det er jo veilederne ute i praksis som sitter på ekspertisen. Når studentene opplever at det de har lært ikke stemmer med det som praktiseres ute på avdelingene, så er det kunnskapen i praksis som seirer. Det er sykepleieren i praksis som er rollemodellen, ikke læreren.

– Men er ikke kontakten mellom studiestedet og praksis viktig for å utjevne det gapet studentene opplever mellom teori og praksis?

– Men det skal da være et gap mellom teori og praksis?

Jensen tegner ivrig i bordplaten med fingeren.

– Jeg mener at det ikke nødvendigvis er hensiktsmessig å tette dette gapet. Men vi skal bygge broer over det. Vi jobber stadig med å utvikle nye metoder for hvordan læring i praksis kan organiseres. Langerudmodellen – et samarbeidsprosjekt mellom høyskolen og Langerud sykehjem i Oslo – er et eksempel på dette.

CIRKA 50 FØRSTEÅRSSTUDENTER fra sykepleierutdanningen i Oslo har praksisplass på Langerud sykehjem. Her veiledes de i grupper i stedet for enkeltvis. Veilederne er faglærere og ansatte ved sykehjemmet. I tillegg får de veiledning av en bibliotekar som skal hjelpe dem med litteratursøk. På denne måten lærer studentene kunnskapsbasert praksis og får samtidig reflektert over egen læring i grupper.

Jensen tar en tenkepause, blir lett rød i kinnene og hever stemmen en smule:

– Når jeg leser i NSF's bilag til Sykepleien at Bård Nylund mener studielederne er mer opptatt av drift og å uteksaminere studenter fordi dette genererer penger, synes jeg det er uforståelig. Det er klart vi først og fremst er opptatt av kvaliteten på

utdanningen! Jeg forstår ikke hvordan en slik myte kan oppstå.

– Men det er jo en realitet at skolen får mer penger jo flere studenter som uteksamineres. Og som dekan har vel du budsjettansvar?

– Ja, absolutt. Vi har en økonomisk ramme, og vi må gjøre det beste vi kan innenfor disse rammene. Men vi fokuserer alltid først og fremst på kvalitet. Vårt hovedmål er å utdanne sykepleiere som er gode nok, men vi må tåle at alle ikke er like gode. Men hvis vi ikke utdanner tilstrekkelig kompetente sykepleiere, vil det slå tilbake på oss.

9. DESEMBER I ÅR blir det avgjort om den planlagte fusjonen mellom Høgskolen i Akershus og Høgskolen i Oslo blir en realitet. Jensen tror det går mot fusjon og mener det både er strategisk og faglig riktig med en sammenslåing.

«Det er klart vi først og fremst er opptatt av kvaliteten på utdanningen!»

– Jeg tror alle parter vil ha utbytte av sammenslåingen. De faglige miljøene kan dra veksler på hverandres kompetanse og vi får et komplett videreutdanningstilbud med helsesøster- og jordmorutdanningen på HiAk som vi ikke har her på HiO.

– Vurderte du selv å slutte mens du gikk på sykepleien?

– Nei, aldri. Men jeg er nok heller ingen typisk sykepleier. Jeg valgte sykepleien fordi jeg er glad i mennesker. Jeg trives i den jobben jeg har nå. Jeg liker å tenke strategisk rundt utdanning, og jeg tenker fremover. Jeg mener blant annet at rammeplanene må endres. Helsevesenet er endret og pasientene er annerledes. Dette fanges ikke opp av rammeplanen slik den er i dag. ■■■

